

İLİM

Gönderen Kadir Hatipoglu - Eylül 07 2023 01:00:00

İnsanın duyu vasıtaları ile elde ettiği veya Allah Teâlâ'nın vahiy yolu ile doğrudan doğruya gönderdiği, içinde zan ihtimali bulunmayan yakını bilgi. İslamî terminolojide ilim terimi; "bilgi" kelimesini karşılamak için kullanıldığı gibi, herhangi bir bilgi şubesini ifade için de kullanılır. Meselâ; kelâm ilmi, tefsir ilmi gibi. Keza, ilim ve bilgi terimlerinin bazen marifet kelimesiyle karşılanıldığı da bilinir. Seyyid Şerif Cürcânî'ye göre ilim: "Gerçeğe ve vakıaya uygun düşen bilgi ve kanaattır" (Cürçani, et-Ta'rifat, Beyrut 1985, s. 160). Cürcânî ilim için şu tarifleri de yapar: İlim; bir şeyi olduğu gibi idrak etmektir. Bilgisizlik bilginin ziddidir. Bilim, bilinenden gizlilik ve kapalılığın kalkmasıdır. İlim; nefsin, bir şeyin manasına ulaşmasıdır. Düşünen ile düşünülen arasında hususi bir alâkadır" (Cürcânî, et-Ta'rifat, s. 160, 167). İlim, kesin olsun veya olmasın kavram (tasavvur) veya hüküm olarak mutlak manasıyla idrak etmektir. İlim; düşünme ve hayal etme manalarına da gelir" (Tahanevi, Keşşafü İstilaati'l-Fünun, II, 105).   İlimler farklı bakış açilarına göre şu tasniflere ayrılabilir: Şer'î ilimler: Peygamber efendimizin getirdiği ilim. Şer'î olmayan ilimler: Maddi, dünyevi ilimler. Ayrıca dinî, aklî ve dünyevî ilimler olarak, veya zâhir, (dünya hayatını tanzim eden) bâtın (ebedî hayatı tanzim edici) ilimler olarak da kısımlara ayrırlırlar. İslâm akâidine göre insanın ilim elde etmesinin yolları üçtür: 1- Havass-ı selime (sağlam duyu organları). Bunlar göz, kulak, burun, dil ve deri olmak üzere beşir. Bu duyu organları hastalıklardan uzak olduğu takdirde kendileriyle elde edilen bilgiye güvenilir. 2- Haber-i sadık (doğu haber). Bu ikiye ayrılır: a) Mütevâtir haber: Yalan söyilemek üzere birleşmeleri aklen mümkün olmayacağı kadar çok sayıda bir topluluğun vermiş olduğu haberdir. Bunda şüphe edilmez. Meselâ bugün Avustralya kitasının varlığını gözlerimizle görmezsek bile bir çok kişi tarafından haber verildiği için tereddütsüz kabul ederiz. b) Haber-i Resul: Allah tarafından gönderilen hak peygamberin vermiş olduğu haber ve söylemiş olduğu şeylerdir. 3- Akıl: İslâm dini akla büyük önem vermiş, onu ilim elde etme yollarından biri olarak kabul etmiştir. Bir şey akılla düşünmeden hemen bilinirse buna "bedîhî" denir. Düşünerek bilinirse "istidlâlî" denir İslâm kadar ilme önem veren başka bir din yoktur. Kur'an-ı Kerim'de sadece ilim kelimesi yüzbeş defa zikredilir. Bu kökten gelen diğer kelimelerle birlikte bu sayı sekiz yüzelli dokuzu bulur. Ayrıca "akıl, fikir, zikr" gibi kelimeler Kur'an-ı Kerim'de çok zikredilir. (Şamil İslam Ans. İlim maddesi) Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de şöyile buyuyor: اِقْرَاْبِاسْمِرَبِّكَالَّذىخَلَقَ (1)خَلَقَاْاِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (2)اِقْرَاْوَرَبُّكَ

الْاَكْرَمُ (3)
اَلَّذى
عَلَّمَ
بِالْقَلَمِ (4)
عَلَّمَ
الْاِنْسَانَ
مَالَمْ
يَعْلَمْ (5) "Yaratan Rabbinin adıyla
oku. O, insanı pihtılaşmış kandan yarattı. Oku, insana bilmediklerini belleten, kalemlle (yazmayı)
öğreten Rabbin, en büyük kerem sahibidir." (Alâk, 96/1-5) Bu ayetler,
Kur'an-ı Kerim'in ilk nazil olan ayetleridir. Peygamberimiz Hira mağarasında iken nazil olmuşlardır.
Peygamberimiz, kendisine peygamberlik verilmeden önce Mekke'de bulunan Nur dağındaki
Hira mağarasına gider, orada günlerce kalındı. Buraya giderken ağızını da beraberinde
götürürdü. Ağızı bitince eve döner, azık alır ve tekrar mağaraya
giderdi. Peygamberimiz bu mağaraya yalnızlıktan hoşlandığı için giderdi. Mağaradaki
sessizlik, onun düşünmesine yardımcı olurdu. Peygamberimiz burada hem kendi
varlığı hakkında hem de her çeşit değer ölçülerini yitirmiş olan sosyal
yönden çok kötü durumda bulunan o günkü toplumun, bu
durumdan nasıl kurtulacağı hakkında düşünürdü. İşte bir gün
Peygamberimiz Hira mağarasında düşünçeye daldığı sırada Cibrail (a.s) gelerek
kendisine bu ayetleri getirmış ve peygamber olarak görevlendirilmiş olduğunu
müjdelemiştir. (Buhari, Kitabu Bed'ül-Halk, 1; Müslim, İman, 73) Kur'an-ı
Kerim'den ilk nazil olan bu mübarek âyetlerdir. Bunlar, Allah'ın biz kullarına ilk rahmeti
ve ihsan ettiği ilk nimetidir. Bu âyetler "Oku" ile başlıyor ki, Allah'ın kullarına ilk emri budur.
Âyet-i Kerîme'de okuma emredilirken neyin okunacağı belirtilmemiştir. Kişinin kendisi,
içinde yaşadığı toplum, hatta insanlık için yararlı olacak bütün ilimlerin
okunup öğrenilmesi bu emrin kapsamı içindedir. Ayrıca okumaya başlarken, Allah'ın
adını anarak O'ndan yardım dileyerek başlanılması emrediliyor. Besmele, her işimizin başında bir
anahtar görevi görür. "Bismillahirrahmanirrahim" demeden, Allah'ın adını
anmadan başlanılan herhangi bir işte başarıya erişilemeyeceği Peygamberimiz (s.a.s.) tarafından
bildirilmiştir. (Feyzu'l-Kadir, 5/13) Okuyup öğrenmek gibi önemli bir işe başlarken
Allah'ın adını anarak başlamamız özel olarak emrediliyor. Okur-yazar olmayan bir
Peygambere inen ilk âyetlerde okumaktan ve kalemlle yazmaktan söz ediliyor; "Rabbin
insanoğluna kalemlle yazmayı öğretmiştir." deniliyor. Kalem, o gün olduğu gibi bu
gün de insan hayatında en etkili öğretim aracıdır. İlim Payelerin En
Üstünüdür: Allah Teâlâ Âdem (a.s)'ı bu özelliği ile
meleklerle tercih ederek, yeryüzünde halife tayin etmiştir. Konu ile ilgili olarak Kur'an-ı
Kerim'de şöyle buyurulur: وَاِذْ
قَالَ
رَبُّكَ
لِلْمَلئِكَةِ
اَاعِلٌ فِى
جَاِنّى
الْاَرْضِ
خَليفَةً
قَالُوا
اَتَجْعَلُ
فيهَا مَنْ

يُفْسِدُ
فيهَا
وَيَسْفِكُ
الدِّمَاءَ
وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ
بِحَمْدِكَ
وَنُقَدِّسُ
لَكَ قَالَ
اِنّى
اَعْلَمُ
مَالَا
تَعْلَمُونَ (30)
30- Bir zamanlar Rabb'in meleklerle: "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım" demişti.
(Melekler): "Orada bozgunculuk yapacak ve kan dökecek birisini mi yaratacaksın? Oysa biz
seni överek tesbih ediyor ve seni takdis ediyoruz" dediler. (Rabb'in): "Ben sizin
bilmediklerinizi bilirim." dedi.
وَعَلَّمَ
ادَمَ
الْاَسْمَاءَ
&#14; كُلَّهَا
ثُمَّ
عَرَضَهُمْ
عَلَى
الْمَلئِكَة&#16
16; فَقَالَ
اَنْبِؤُنى
بِاَسْمَاءِ
هؤُلَاءِ
اِنْ
كُنْتُمْ
صَادِقينَ 31- Ve Âdem'e
isimlerin hepsini öğretti, sonra onları meleklerle gösterip: "Haydi davanzda sadıksanız
bana şunları isimleriyle haber verin." dedi.
قَالُوا
سُبْحَانَكَ
لَاعِلْمَ
لَنَا اِلَّا
مَاعَلَّمْت&#16
14;نَا اِنَّكَ
اَنْتَ
الْعَليمُ
الْحَكيمُ (32) 32- Dediler ki:
"Yücesin sen (ya Rab!). Bizim, senin bize öğrettiğinden başka bir bilgimiz yoktur.
Şüphesiz sen bilensin, hakîmsin". قَالَ
يَاادَمُ
اَنْبِئْهُم&#16
18;

بِاَسْمَائِهِمْ فَلَمَّااَنْبَاَهُمْ
بِاَسْمَائِهِمْقَالَاَلَمُعْلَمُغَيْبَالَكُمْ اِنّىاَعْلَمُالَسَّموَاِوَالْاَرْضِوَاَعْلَمُمَاتُتَوَمَاكمُنْتُمْتَكْتُمُونَ (33)
33- (Allah): "Ey Âdem, bunlara onları isimleriyle haber ver." dedi. Bu emir üzerine Âdem onlara isimleriyle onları haber verince, (Allah): "Ben size, ben göklerin ve yerin gayalarını bilirim, sizin açıkladığınızı da, içinizde gizledığınızı de bilirim" dememiş miydim?" dedi. (Bakara, 2/30-33) Görülüyor ki, Allah Teâlâ Hz. Âdem'i halife olarak yaratmış ve durumu melekleri ile istişare eder gibi onlara bildirmiştir.
  Bilgi Bir Üstünlük Sebebidir: Çünkü Kur'an-ı Kerim'de:
وَمَنْ
يُؤْتَ
الْحِكْمَةَ
فَقَدْ
اُوتِىَ
خَيْرًا
كَثيرًا "Kime hikmet verilmiş ise ona çok hayır verilmiş demektir" (Bakara, 2/269) buyurulmuştur. Âyetteki hikmet, yararlı olan bilgi demektir. İnsanlığa yararlı olan bilgi, ona sahip olan için elbette bir üstünlük vesilesidir. Allah Teâlâ bilenlerle bilmeyenlerin aynı kefeye konmasının doğru olmayacağına bildirmiştir ve: قُلْ
هَلْ
يَسْتَوِى
الَّذينَ
يَعْلَمُونَ
وَالَّذينَ
لَايَعْلَمُونَ اِنََّمَا
يَتَذَكَّرُ
اُولُوا
الْاَلْبَابِ "(Ey Muhammed) De ki: hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akıl sahipleri bunları hakkıyla düşünür." (Zümer, 39/9) Peygamberimiz Her

مَنْ سَلَكَ
طَرِيقًا
يَطْلُبُ
فِيهِ
عِلْمًا
سَلَكَ
اللَّهُ بِهِ
طَرِيقًا
مِنْ طُرُقِ
الْجَنَّةِ
وَإِنَّ
الْمَلاَئِكِ
14;ةَ لَتَضَعُ
أَجْنِحَتَهَ
ا رِضًا
لِطَالِبِ
الْعَالِمَ
لَيَسْتَغْفِ
16;رُ لَهُ مَنْ
فِي
السَّمَوَاتِ
16; وَمَنْ فِي
الأَرْضِ
وَالْحِيتَان
06;ُ فِي جَوْفِ
الْمَاءِ
وَإِنَّ
فَضْلَ
الْعَالِمِ
1593;َلَى
الْعَابِدِ
كَفَضْلِ
الْقَمَرِ
لَيْلَةَ
الْبَدْرِ
1593;َلَى
سَائِرِ
الْكَوَاكِبِ
16; وَإِنَّ
الْعُلَمَاءِ
14; وَرَثَةُ
الأَنْبِيَاء
16;ِ وَإِنَّ
الأَنْبِيَاء
16;َ لَمْ
يُوَرِّثُوا

دِينَارًا
وَلاَ
دِرْهَمًا
وَرَّثُوا
الْعِلْمَ
فَمَنْ
أَخَذَهُ
أَخَذَ
بِحَظٍّ
وَافِرٍ ‏ ‏ ‏ &nbs;
Ebu'd-Derda (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s)'ın şöyile dediğini işittim: "Kim bir ilim
öğrenmek için bir yola sü*ûk ederse Allah onu cennete giden yollardan
birine dahil etmiş demektir. Melekler, ilim talibinden memnun olarak kanatlarını (üzerlerine)
koyarlar. Semâvat ve yerde olanlar ve hatta denizdeki balıklar âlim için istigfar
ederler. Âlimin âbid üzerindeki üstünlüğü dolunaylı gecede
kamerin diğer yıldızlara üstünlüğü gibidir. Âlimler peygamberlerin
vârisleridir. Peygamberler, ne dinar ne dirhem miras bırakırlar, ama ilim miras bırakırlar. Kim
de ilim elde ederse, bol bir nasib elde etmiştir." [Ebu Dâvud, İlм 1, (3641); Tirmizî, İlм
19, (2683); İbnu Mâce, Mukaddime 17, (223).] Hadis-i şeriften şu hususlar
öğrenilmektedir: a) İlм öğrenmek için harcanan çaba, Allah yolunda
harcanmış bir çabadır ve insanı cennete götürür. Daha açik bir
ifade ile ilim yolu cennet yoludur ve ne güzel bir yoldur. Bu yola giren kimseye melekler
yardımcı olur. Yalnız melekler değil, yerde ve göktekiler bu öğrenciye dua eder,
Allah'ın onu bağışlamasını dilerler. b) Çoğu zaman tartışılan bir soruya da cevap
verilmektedir. Soru şu: "İnsan ilimle mi meşgul olmalı, yoksa nafile ibadete mi ağırlık vermelii?
Bunlardan hangisi ilim mi nafile ibadet mi Allah'ın rızasını kazanmaya vesile olur? İşte tartışılan bu
soruya şu cevap verilmektedir: Alim, ile âbid arasında ay ile yıldızlar arasındaki fark vardır.
Çünkü bilgin bilgisi ile çevresini aydınlatır ve içinde yaşadığı
topluma hatta bütün insanlara ışık tutar, yol gösterir. Abid ise her ne kadar
yaptığı nafile ibadetler övülmeye değer ise de başkalarına bir yararı olmaz. İbadeti
ancak kendisine yarar sağlar. İlmi tercih eden ise öyile değil, o öğrendiği bilgi ile hem
kendisine hem de çevresine yararlı olur. Bakınız Peygamberimiz ne buyuyor:
&1608;عن سهل بن سعد
)رع(قال; قَالَ
رَسُولُ
اللّهِ:
وَاللّهِ
لَاَنْ
يُهْدَى
بِهُدَاكَ
رَجُلٌ
وَاحِدٌ
خَيْرٌ لَكَ
مِنْ حُمْرِ
النَّعَمِ. (4119)- Sehl İbnu
Sa'd (r.a) anlatıyor: "Rasulullah (a.s) buyurdular ki: "Vallahi, senin hidayetinle bir tek kişiye hidayet
verilmesi, senin için kıymetli develerden&nbs; müteşekkil sürülerden
daha hayırlıdır." [Ebu Dâvud, İlм 10, (3661); Buhârî, Ashabu'n-Nebi 9;

Müslim, Fedü;ilü'l-Ashü;b 34, (2046).] c) Âimlerin, peygamberlerin varisleri olduğu da müjdelenmektedir. Şüphesiz öyedir. Çünkü peygamberler ilimden başka miras olarak bir şey bırakmamışlardır. Alimler de ilim ögrenme yolunu seçmekle peygamberlerin varisleri olmak gibi bir şerefi kazanmış oluyorlar.

Peygamberimizin arkadaşlarından Ebücirc; Hureyre (r.a.), hemen hemen peygamberimizden hiç ayrılmayan bir sahabı idi. O, peygamberimizle bulunduğu süumil;rece, ilim ögrenir, peygamberimizin süomil;zlerine dikkat ederek onları ezberlerdi. Bu sahabı, bir güuml;nnbsp; Medine'de sokağa çiktı. Halk sokakta dolaşıyordu. Onlara şüomil;yle seslendi: -Peygamberimizin mirası büuml;üşüuml;lüyor, siz ise burada vakit geçiriyorsunuz, gidip o mirastan payınızı alsanız ya? deyince, halk: -Nerede büuml;lüşüuml;lüyor? diye sorarlar. Ebücirc; Hureyre (r.a.): -Mescidde büuml;üşüuml;lüyor, diye cevap verir. Halk koşarak mescide gider, sonra geri düuml;nerler. Ebücirc; Hureyre (r.a.) onların geri geldiklerini güuml;rünce, sorar: -Ne oldu? Onlar cevap verir: -Biz mescide gittik, ama sizin süomil;yediğiniz gibi orada taksim edilen herhangi bir şey güuml;rmedik, derler. Ebücirc; Hureyre tekrar sorar: - Siz mescidde hiç kimse güuml;rmediniz mi? Der. Onlar: - Evet, bazı kimseler güuml;rdük, bir kısmı namaz kılıyor, bir kısmı Kur'an okuyor, bir kısmı da helâl ve haram gibi konuları tartışıyordu, derler. Bunun üzerine Ebücirc; Hureyre (r.a.): -Yazıklar olsun size, işte o, peygamberin mirasıdır, der. (Mecmeu'z-Zevüacirc;îd ve Menbeu'l-Fevüacirc;îd, c.1, s.123-124) Evet, alım yaşadığı süumil;rece çevresini aydınlatarak, bu tavrı ile Allah'ın rızasını kazanacağı gibi, yetistiirdiği ögrenciler ve bıraktığı yazılı eserlerle öldükten sonra da amel defterinin kapanmamasını sağlar. Ebücirc; Hüuml;reyre (r.a.) Peygamberimizin şüomil;yle buyurduğunu nakletmiştir: عَنْ
أَبِي
هُرَيْرَةَ،
قَالَ قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ (صعم)
 ‏"‏ إِنَّ
مِمَّا
يَلْحَقُ
الْمُؤْمِنَ
مِنْ
عَمَلِهِ
وَحَسَنَاتِهِ
وَبَعْدَ
مَوْتِهِ
عِلْمًا
عَلَّمَهُ
وَنَشَرَهُ
وَوَلَدًا
صَالِحًا
تَرَكَهُ
وَمُصْحَفًا
وَرَّثَهُ
أَوْ
مَسْجِدًا
بَنَاهُ أَوْ

بَيْتًا
لاِبْنِ
السَّبِيلِ
بَنَاهُ أَوْ
نَهْرًا
أَجْرَاهُ
أَوْ
صَدَقَةً
أَخْرَجَهَا
مِنْ مَالِهِ
فِي
صِحَّتِهِ
وَحَيَاتِهِ
يَلْحَقُهُ
مِنْ بَعْدِ
مَوْتِهِ ‏ ‏ ‏
"Muuml;'min, öluuml;muuml;nden sonra hayatı iken öğrettiği ve yayınladığı
ilimden, geride bıraktığı iyi evlattan, miras olarak bıraktığı mushaftan, yaptırdığı mescidden,
yolcular için inşa ettiği misafir evinden, akıttığı sudan, sağlıklı iken malından çıkardığı
sadakadan kendisine sevap ulaşır." (İbn Mâce, Mukaddime, 20, (249)) İnsanın
kazançları arasında en çok ömeye değer olanı ilim olduğu için,
Allah Teâlâ alimlerin derecelerini yükselticeğini bildirmiș ve:
يَا اَيُّهَا
الَّذينَ
امَنُوا
اِذَا قيلَ
لَكُمْ
تَفَسَّحُوا
فِى
الْمَجَالِس&#16
16; فَافْسَحُوا
يَفْسَحِ
اللّهُ
لَكُمْ
وَاِذَا قيلَ
انْشُزُوا
فَانْشُزُوا
يَرْفَعِ
اللّهُ
الَّذينَ
امَنُوا
مِنْكُمْ
وَالَّذينَ
اُوتُوا
الْعِلْمَ
دَرَجَاتٍ
وَاللّهُ
بِمَا

تَعْمَلُونَ
خَبيرٌ "Ey inananlar! Toplantılarda size
‘’yer açin’’ denince, yer açin ki, Allah da size genişlik
versin. ‘’Kalkın’’ denildiği zaman da hemen&nbsk; kalkın ki,&nbsk;
Allah, içinizden inanmış olanları ve kendilerine ilim verilenleri derecelerle yükseltsin.
Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Mücadele, 58/11) Bu âyet, ilmin fazileti ve alimin
üstünlüğü hakkında açık bir delildir. İlim tahsil eden kimsenin
derecesini Allah Teâlâ'nın yükselteceği bildiriliyor. Allah Teâlâ
Peygamberimize şöyle emrediyor: وَقُلْ
رَبِّ زِدْنى
عِلْمًا "(Ey Muhammed) de ki: Rabbim,
benim ilmimi artır. (Tâhâ, 20/114) Peygamberimiz de bu emre uyarak: ‏"‏
اللَّهُمَّ
اَنْفَعْنِي
بِمَا
عَلَّمْتَنِي
10;
وَعَلِّمْنِي
مَا
يَنْفَعُنِي
وَزِدْنِي
عِلْمًا
وَالْحَمْدُ
لِلَّهِ
عَلَى كُلِّ
حَالٍ ‏"‏ "Allah'ım, bana öğrettiğin ilimden beni
yararlı olacak ilmi bana öğret. İlmmi artır. Her hal üzere Allah'a hamd
olsun." (İbn Mâce, Mukaddime, 23, (259))&nbsk; diye dua etmiştir. Peygamberimiz, Allah'ın
kendisine verdiği&nbsk; ilimden yararlanırmamasını istiyor. Başka bir duasında da kendisine
faydalı olmayan ilimden de Allah'a sığınıyor. İnsan Niçin İlim Öğrenir? İnsan,
öğrendiğini hayatı geçirmek ve başkalarına da öğretmek, faydalı olmak
için ilim tahsil eder. Bu düşünce ile ilim tahsil edilmelidir. Böyle ilim tahsil
edilirken ömrü vefa etmeyeip ölen kimselerle ilgili olarak Peygamberimiz şu
müjdeyi veriyor: وعن ابل
عباس قال قال
رسول اله
&nbsk;(صعم)&nbsk; مَنْ
جَاءَهُ
أَجَلُهُ
وَهُوَ
يَطْلُبُ
الْعِلْمَ
لَقِيَ اللهَ
وَلمَ
ْيَكُنْ
بَيْنَهُ
وَبَيْنَ
الَّبِيِّي

06;#1614; #1573;#1616;#1604;#1617;#1614;#1575;
#1583;#1614;#1585;#1614;#1580;#1614;#1577;#1614;
#1575;#1604;#1606;#1617;#1615;#1576;#1615;#1608;#1617;#1614;#1577;#16
16; (#1585;#1608;#1575;#1607;
#1575;#1604;#1591;#1576;#1585;#1575;#1606;#1610; #1601;#1610;
#1575;#1604;#1571;#1608;#1587;#1591;) "İlim tahsil ederken eceli gelip ölen
kimse, kendisi ile peygamberler arasında ancak bir derece, peygamberlik derecesi olduğu halde
Allah'a kavuşur." (Mecmeu'z-Zevâîd ve Menbeu'l-Fevâîd, c.1, s.123) İlim
sahiplerinin diğer insanlara göre derecelerinin bu kadar üstün olmasının sebebi
nedir? Denecek olursa, bu sorunun cevabını da Kur'an-ı Kerim'den öğrenelim.
#1575;#1616;#1606;#1617;#1614;#1605;#1614;#1575;
#1610;#1614;#1582;#1618;#1588;#1614;#1609;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1607;#1614; #1605;#1616;#1606;#1618;
#1593;#1616;#1576;#1614;#1575;#1583;#1616;#1607;#1616;
#1575;#1604;#1618;#1593;#1615;#1604;#1614;#1605;#1572;#1615;#1575;
"Kulları içerisinde ancak alimler (gereğince) Allah'tan korkar." (Fatır, 35/28)
Çünkü alimler Allah Teâlâ'yı daha iyi tanır ve O'nun peygamberleri
araslığı ile insanlara gönderdiği mesajları daha iyi kavrar. Nitekim Kur'an’da:
#1608;#1614;#1578;#1616;#1604;#1618;#1603;#1614;
#1575;#1604;#1618;#1575;#1614;#1605;#1618;#1579;#1614;#1575;#1604;#16
15; #1606;#1614;#1590;#1618;#1585;#1616;#1576;#1615;#1607;#1614;#1575;
#1604;#1616;#1604;#1606;#1617;#1614;#1575;#1587;#1616;
#1608;#1614;#1605;#1614;#1575;
#1610;#1614;#1593;#1618;#1602;#1616;#1604;#1615;#1607;#1614;#1575;
#1575;#1616;#1604;#1617;#1614;#1575;#1575;#1604;#1618;#1593;#1614;#15
75;#1604;#1616;#1605;#1615;#1608;#1606;#1614; "İşte biz, bu temsilleri insanlar
için getiriyoruz, fakat onları ancak bilgi sahibi olanlar düşünüp anlayabilir."
(Ankebût, 29/43) buyurulmuştur. Peygamberimiz iki şeyin gitba edilmeye değer
olduğunu bildiriyor. #1602;#1614;#1575;#1604;#1614;
#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1616;
#1589;#1614;#1604;#1617;#1614;#1609;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1610;#1618;#1607;#1616;
#1608;#1614;#1587;#1614;#1604;#1617;#1614;#1605;#1614;
#1604;#1614;#1575; #1581;#1614;#1587;#1614;#1583;#1614;
#1573;#1616;#1604;#1617;#1614;#1575; #1601;#1616;#1610;
#1575;#1579;#1618;#1606;#1614;#1578;#1614;#1610;#1618;#1606;#1616;
#1585;#1614;#1580;#1615;#1604;#1612;
#1570;#1578;#1614;#1575;#1607;#1615;
#1575;#1604;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;
#1605;#1614;#1575;#1604;#1611;#1575;
#1601;#1614;#1587;#1615;#1604;#1617;#1616;#1591;#1614;
#1593;#1614;#1604;#1614;#1609;
#1607;#1614;#1604;#1614;#1603;#1614;#1578;#1616;#1607;#1616;
#1601;#1616;#1610; #1575;#1604;#1618;#1581;#1614;#1602;#1617;#1616;
#1608;#1614;#1570;#1582;#1614;#1585;#1615;
#1570;#1578;#1614;#1575;#1607;#1615;

اللَّهُ
حِكْمَةً
فَهُوَ
يَقْضِي
بِهَا
وَيُعَلِّمُهَا Bunlardan biri, Allah'ın kendisine mal verip de, o malı Allah yolunda harcamaya muvaffak kıldığı kimse. Diğer de kendisine hikmet (ilim) verip de, o ilim gereğince hükmetmesini ve başkasına da o ilmi öğretmesini nasip ettiği kimse. (Buhârî, İlim, 15) Demek ki, insan, öğrendiği ilmin gereğini yapacak ve onu başkalarına da öğretecek, böyile yapan kimseye gitba edilir. Öğrendiği ilim ile amel etmeyen ve onu başkalarına da öğretmeyen kimseyi Peygamberimiz (s.a.s.) düz ve kaypak bir toprağa benzetiyor. Üzerine yağan yağmuru emmediği ve üstünde tutmadığı için, ne kendisi yağan yağmurdan yararlanıyor ne de başkalarına yararlı oluyor. Okuma yazma, bilgi edinme, edindiği bilgiden yararlanma ve başkalarını da yararlandırma hakkında hadis kitaplarında pek çok rivayetler vardır. Bilgi insana hem dünyada ve hem de ahirette faydalıdır. Bilgisiz Yapılan İbadet Bile Makbul Değildir: Bunun için Peygamberimiz (s.a.s.): قَالَرَسُولُاللَّهِصَلَّىاللَّهُعَلَيْهِوَسَلَّمَطَلَبُالْعِلَ㻩ِفَرِيضَةٌعَلَىكُلِّمُسْلِمٍ "İlim öğrenmek her müslümana farzdır." (İbn Mâce, Mukaddime, 17, 220) buyurmuştur. Çünkü yeterli dinî bilgimiz olmazsa ibadetlerimizi kusursuz yapamayız. Bu da ahiretteki derecemizi etkiler. Yeterli ve sağlıklı dini bilgimizin olmaması, hem ibadetlerimizi eksiksiz yapmamamıza hem de bazı kimselerin şahsi çıkarları için bizi kullanmalarına sebep olur. Zaman zaman bunun örnekleri başına yansımakta ve bunları izlemekten rahatsız olmaktadır. Halbuki Peygamberimiz tedavi olmamızı tavsiye ediyor. Bunun için hastalandığımızda doktora baş vurmamız, hastaneyeye gidip muayene ve tedavi olmamız gerekiyor. Biz bunu yapmaz da bazı kimselere gidip muska yazdıracak olursak, işte bunlara imkan ve zemin hazırlamış oluruz. Kiyamet Günü Allah Teâlâ İlim Sahiplerine İltifat Buyuracaktır: Peygamberimiz öyile buyurmuştur: "Allah kiyamet günü kulları diriltir. Sonra alimleri ayırrı ve onlara öyile hitap eder: Ey alimler topluluğu, ben ilmi, size azap etmek için vermedim, sizi bağıışladım, cennete giriniz." (Mecmeu'z-Zevâîd ve Menbeu'l-Fevâîd, c.1, s.126) Görülüyor ki, dinimiz okumaya ve bilgi sahibi olmaya büyük önem vermiştir. Bilindiği üzere, İslâm'da ilk savaş, Bedir savaşıdır. Bu savaşı müslümanlar kazanmıştır. Bu savaşta esirler de alınmıştır. Peygamberimiz arkadaşlarına danıştıktan sonra, esirlerin fidye karşılığında serbest bırakılmalarını emretmiştir. Ancak fidye verecek durumda olmayanlardan her birinin on müslüman çocuğa okuma- yazma öğretmeleri halinde onların da serbest kalacağını bildirmiştir. (İslâm

Tarihi, Asrı Saadet, İstanbul, 1921, c. 1, s. 346) Zeyd b. Sabit (r.a), bu şekilde okuma-yazma öğrenenlerdendir. Bu olay, Peygamberimizin okuma-yazmaya ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Peygamberimizin şu sözü de bunu teyid etmektedir:

عَنْ أَبِي
هُرَيْرَةَ
قَالَ قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ
صَلَّى
اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ
الْكَلِمَةُ
الْحِكْمَةُ
ضَالَّةُ
الْمُؤْمِنِ
فَحَيْثُ
وَجَدَهَا
فَهُوَ
أَحَقُّ
بِهَا "Hikmet ve ilim mü'minin yitik malidir, onu nerede bulursa alır." (Tirmizî, İlim, 19) Peygamberimizin bizzat uygulaması ve bu hadisi , ilim öğrenmek için yer, zaman, ya&ş ve cinsiyetin önemli olmadığını göstermektedir. Bugünkü teknolojinin, ilmin ürünü olduğunda şüphe yoktur. Dinimizin ilim tahsil etmeye neden bu kadar önem verdiği daha iyi anlaşılmaktadır. Müslümanlar, ilmin her çeşit ürününden yararlanırken ilimle meşgul olmamaları düşünülebilir mi? Kur'an-ı Kerim, düşmanlarımıza karşı gücümüzün yettiği kadar kuvvet hazırlamamızı emrediyor. Teknik ilerledikçe kuvvet de değişiyor. Kur'an-ı Kerimindiği zamanavaşlarda etkili olan, kılıç, ok gibi silahlardı. Ama Kur'an bunları hazırlayın demiyor, kuvvet hazırlayın diyor. Kuvvetin ne olduğu Peygamberimize sorulduğunda, O: "Kuvvet atmaktır" buyurmuş ve bunu üç defa tekrarlamıştır. O halde bulunduğu asırda en etkili silah hangisi ise onu hazırlamamızın gereği bildiriliyor. Bu da ancak bilgi ile mümkündür. Atalarımız dini ilimlere olduğu kadar müsbet ilimlere de önem vermişlerdir.

Çünkü Kur'an sadece dini ilimleri değil, diğer ilimleri de tavsiye etmiştir. Kur'an-ı Kerim, yer ve gökler ve bunlardaki yaratılış inceliklerinden söz ediyor ve bu konularda düşünmemizi istiyor. Bu konularda düşünmemek, ancak diğer ilimlere âşına olmakla mümkündür. Dinimiz ve dünyamız için gerekli olan bilgileri öğrenmeli, bu konuda çocuklarımıza yetiştirmeliyiz. Atalarımız öyle yapmışlardır. Sadece dinî ilimlerde değil, diğer ilimlerde de zamanlarına göre ileri gitmiş; müsbet ilimlerin temellerini atmışlardır. Bizler de onlar gibi dinimizin emir ve tavsiyelerine kulak vererek, yavrularımızın iyi yetişmelerine özen göstermeli bir takım zararlı akımlarla ilgilenmelerine imkan vermemeliyiz. Onlara mal bırakmak yerine, malımızı, onların bilgi sahibi olmaları için harcamalıyız. Bakınız Hz.Ali ne güzel söyüyor: "İlim maldan hayırlıdır. Çünkü malı sen koruyacaksın, halbuki ilim seni korur. İlim hâkim, mal mahkumdur. Mal harcamakla azalır, ilim harcamakla çoğalır." (İhyau Ulûmi'd-Dîn, İstanbul, 1312, c. 1,   s.7.) Peygamberimiz (s.a.v) buyuruyor ki: عن أبي بكرة

قال سمعت
 النبي (صعم)
 يَقُولُ
 أَغْدِ
 عَالِمًا
 أَوْ
 مُتَعَلِّمً&#1575
 75; أَوْ
 مُسْتَمِعًا
 أَوْ
 مُحِبًّا
 وَلا تَكُنْ
 الخْاَمِسَة&#16
14; فَتَهْلِكُ "Ya
ögreten, ya ögrenen, ya dinleyen, ya da ilmi seven ol. Fakat beşincisi olma (yani
bunların dışında kalma) helâk olursun." (Mecmeu'z-Zevâîd ve
Menbeu'l-Fevâid, c. 1, s. 122.) Efendimiz (s.a.v) İlim İçin Toplananları
Müjdeliyor: وعن أبى
 هريرة (رع). أنَّ
 رسولَ اللّه
 قالَ; مَا
 اجْتَمَعَ
 قَوْمٌ في
 بيْتٍ مِنْ
 بُيُوتِ
 اللّهِ تعالى
 يَتْلُونَ
 كِتَابَ
 اللّهِ
 وَيَتَدَارَ&#15
87;ُونَهُ
 بَيْنَهُمْ
 إلاَّ
 نَزَلَتْ
 عَلَيْهِمُ
 السَّكِينَة&#16
15;،
 وَغَشِيَتْه&#16
15;مُ
 الرَّحْمَةُ&#15
48;
 وَحَفّتْهُم&#16
15;
 الْمَلاَئِك&#16
14;ةُ،
 وَذَكَرَهُم&#16
15; اللّهُ
 فِيمَنْ

عِنْدَهُ. أخرجه أبو داود (413)- Ebu Hüreyre (r.a) anlatıyor: Resûlullah (a.s) buyurdular ki: "Bir grup, Kitâbullah'ı okuyup ondan ders almak üzere Allah'ın evlerinden birinde bir araya gelecek olsalar, mutlaka üzerlerine sekinet iner ve onları Allah'ın rahmeti bürür. Melekler de kanatlarıyla sararlar. Allah, onları, yanında bulunan yüce cemaatte anar" (Ebû Dâvud, Salât 349, 1455. H.; Tirmizî, Kırâ'at 3, 2946 H.; Müslim, Zikir 38, 2699 H; İbnu Mâce, Mukaddime 17, 225. H.) &nbs; Bu vaaz, Lütfi Şentürk, Diy. Aylık Dergi, Sayı 117‘den iktibas edilerek hazırlandı.

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)